

СЕКЦІЯ 6. МЕНЕДЖМЕНТ

Буряк М. О.

*аспірант кафедри менеджменту,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

Шиян Н. І.

*доктор економічних наук, доцент кафедри менеджменту,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-431-6-24>

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІТ-СЕКТОРА УКРАЇНИ У ДОВОЄННИЙ ПЕРІОД І В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Проблема стану розвитку ІТ-сектору України на сучасному етапі розглядається як така, до якої доволі часто звертаються науковці, практики, державні службовці. Вона є цікавою з різних точок зору, зокрема із точки зору економічного зростання, створення нових робочих місць та інтеграції України у глобальний економічний простір [1–3]. Враховуючи глобальні технологічні зміни, особливу увагу приділяють прогнозуванню технологічного прогресу, який може сприяти прискореному розвитку регіонів та збільшенню конкурентоспроможності країни. Крім того, адаптація до цифрової економіки вимагає від України значних інвестицій в освіту та навчання майбутніх спеціалістів, що також є предметом численних досліджень і обговорень.

Аналіз наукових праць з питань оцінки розвитку ІТ-сектору дозволяє визначити ряд статистичних показників, за якими можна охарактеризувати місце та стан його розвитку в економіці країни: динаміка кількісних показників розвитку галузі, зокрема за кількістю компаній які надають ІТ-послуги в різних сегментах, за чисельністю працюючих; фінансовими показниками розвитку галузі та ін. [3].

Основними тенденціями у розвитку ІТ-сектору України протягом останніх років є експортна орієнтація галузі, відповідно до якої середні

щорічні темпи зростання експорту в галузі становили 17,8 %, досягнувши у 2022 р. показника у \$7,3 млрд; збільшення чисельності компаній, що надають ІТ-послуги в Україні до 9,6 тис. у 2022 р.; продуктова орієнтація розвитку ІТ галузі в Києві, Одесі, Дніпрі; зосередження на аутсорсингу та аутстафінгу – у Харкові, Львові, Вінниці, в Івано-Франківську; найбільшими сегментами структури ІТ компаній є програмне забезпечення для підвищення продуктивності бізнесу (14 %), маркетингові технології та медіа (13,7 %); фінтех і страхові технології (10 %), медичні технології та велнес (7,1 %) та ін. [4].

Зацікавленість викликають і данні по кількості і обсягу угод по злиттю та поглинанню на українському ІТ-ринку. Високими їх значення були в 2021 р. Кількість угод злиття та поглинання в цей рік склала 43 угоди, які за обсягом дорівнювали 225,8 млрд дол. проти 16 угод за обсягом 505,1 млн дол. у 2017 р., що є, на наш погляд, свідченням існування тенденції до масштабування бізнесу. Саме в 2021 р. спостерігалось найбільша кількість прямих угод та венчурних інвестицій яка дорівнювала за кількістю 312 угод, а за обсягом – 779,6 млн дол. при 57 угод в 2017 р. і їх обсягу 235 млн дол. [5].

Тобто, на початок 2022 р. сформувався доволі різноманітний ІТ-ландшафт в Україні, в якому основна увага приділяється продуктивності бізнесу, маркетинговим і фінансовим технологіям. Значна присутність цих секторів, на наш погляд, свідчить про те, що українські ІТ-компанії насамперед орієнтовані на підвищення ефективності бізнесу та використання цифрових маркетингових і фінансових інновацій.

Аналіз показників розвитку ІТ сфери у воєнний період, в період воєнної агресії РФ проти України (після 24 лютого 2022 р.) свідчить про зниження окремих із показників розвитку галузі. Між тим із впевненістю можна стверджувати, що ІТ-сектор України залишається ключовим компонентом національної економіки, забезпечуючи значний внесок у валовий внутрішній продукт і створюючи робочі місця для тисяч кваліфікованих фахівців [4].

Так, у 2023 р. при зменшенні кількості активних індивідуальних підприємців, кількість працюючих в галузі збільшується, склавши в 2023 р. 346,2 тис. осіб. Збільшилася і кількість платників податків в українському ІТ-секторі та спостерігалось зростання загальної суми сплачених ними податків у 2023 р. [5].

Виникають нові виклики у розвитку галузі, які змушують адаптуватися до непередбачуваних обставин. В той же час, у зв'язку

зі зменшенням запитів клієнтів і затримками в комунікаціях та прийнятті рішень, керівники проєктів вчать бути більш гнучкими та адаптивними при управлінні проєктами. Водночас, керівники шукають нові способи надання обслуговування та підтримки клієнтам віддалено, зіштовхуючись із труднощами в забезпеченні своєчасного реагування та високою якістю обслуговування. Згідно із звітом Асоціації ІТ України, 80% ІТ-компаній адаптували свою роботу до віддалених режимів у відповідь на вимоги військового часу [5].

На ринку праці ІТ-компанії намагаються зберегти свою конкурентоспроможність, пропонуючи привабливі зарплати та створюючи підтримуючі умови у робочому середовищі для залучення та утримання висококваліфікованих талантів, що є основною конкурентною перевагою в цій галузі. За даними Асоціацією ІТ України, 85% компаній значно збільшили обсяги інвестицій у освіту та розвиток своїх співробітників у 2023 році, що підтверджує їхнє прагнення бути на крок попереду в сфері технологій [4].

Результати проведеного аналізу, на наш погляд, свідчать, що незважаючи на умови воєнного стану, розвиток ІТ-сектору України продовжує відігравати ключову роль у стабілізації та зростанні економіки країни. У той же час, ми вважаємо, що недостатньо обмежуватися лише статистичним аналізом для повного розуміння змін, що відбуваються в ІТ галузі у довоєнний період та під час воєнного стану в Україні. Важливо провести практичні дослідження діяльності підприємств галузі, які дозволять глибше оцінити, як актуальні тенденції впливають на конкретні організації в різних аспектах: їхні стратегії, структури, процеси та культуру. Використання такого комплексного підходу дозволить виявити не тільки ключові тенденції та загальні закономірності, а й унікальні виклики та можливості, з якими стикаються підприємства в умовах швидкоплинних змін. Це також допоможе акцентувати увагу на потрібній підтримці галузі та розробці ефективних стратегій подолання викликів. Саме тому розгляд цих аспектів є надзвичайно важливим і є наступним етапом наших досліджень.

Література:

1. Андрюхович Д.Р., Лазебник Л.Л. Цифровізація Як Інструмент та Сфера Державної Допомоги Су'єктам Господарювання в Україні. *Економічний простір*. 2024. № 190. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-47> (дата звернення: 14.10.2024).

2. Шевчук І., Шевчук А. Структурно-Динамічний Аналіз ІТ-ринку України: Виклики Сьогодення. *Бізнес Інформ*. 2024. Т. 3, № 554. С. 136–145. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-136-145> (дата звернення: 14.10.2024).
3. Скриль В., Никифорова А. Диджиталізація економіки України в умовах євроінтеграції. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 88. № 3. С. 94–103.
4. Lerner J., Gompers P. *Venture Capital Cycle*. MIT Press, 2006. 582 с.
5. Річний обсяг ІТ-експорту України вперше знизився. Це плато чи погіршення ситуації? Аналітика й думки експертів. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/it-export-2023> (дата звернення: 14.10.2024).